

N:o 55.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 30 april 1902.
— — — — Andra Kammaren den 30 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen angående inskränkning af rätt till utskänkning å lägerplats af vin och malt-drycker.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 11.)
(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 2) utlåtande n:o 6.)

Till Konungen.

Beträffande utskänkning å lägerplatser af vin och maltdrycker hafva flere motionärer i två inom Riksdagen gjorda framställningar ifrågasatt, dels huruvida ej i marketenteri å lägerplats, der värnpligtige underginge vapenöfning, utskänkning af vin, öl och porter, der den ej skedde i sammanhang med värdshusrörelse vid måltider till spisande gäster, måtte kunna undvaras och derfor böra förbjudas, samt i händelse det skulle visa sig, att så ej kunde ske och hinder för dylikt beslut mötte, huruvida ej utskänkingen å lägerplats af nämnda drycker lämpligen måtte kunna inskränkas, dels ock att sådan förändring i förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker borde vidtagas, att all utskänkning eller försäljning af vin och starkare maltdrycker å lägerplatser måtte varda förbjuden.

De skäl, som i motionerna anförts till stöd för de afsedda lagstiftningsåtgärderna, kunna sammanfattas sålunda.

Förbrukning af vin eller starkare maltdrycker inginge för närvarande ej i vår allmoges dagliga lefnadsvanor. För det ojemförligt största antalet värnpligtige förefunnes således intet verkligt behof att å lägerplatserna hafva tillgång till nämnda drycker. Men väl kunde det inträffa, att ett sådant behof, genom den lätta åtkomsten af desamma å lägerplatserna, skapades och blefve till en framtida, för de värnpligtiges helsa och moral skadlig vana. Beträffande åter de värnpligtige, som ej vore ovana vid ölförbrukning, innebure ölutskänknigen vid lägerplatserna äfven för dem af åtskilliga skäl en fara. Förhållandena under mötena gjorde lätteligen, att mången förleddes att till öfvermått och på olämpliga tider bruka en dryck, som han förut endast måttligt, kanske blott vid måltider, användt.

Det borde vidare framhållas, att rusdrycksbruket förde i sitt följe fel och laster, som vore ännu farligare än sjelfva rusdrycksförtäringen. Och det borde dervid ej förbises, att den moraliska skadan af ölutskänknigen vid lägren icke hotade blott de värnpligtige. Till lägerplatserna plägade nemligen under sön- och helgdagar församla sig en stor mängd menniskor, som ej dröjde att uppsöka ölförsäljningsställena.

Vid sidan af allt detta vore att märka, att rusdrycksutskänknigen vid lägerplatserna genom det sätt, hvarpå den under nuvarande förhållanden vore ordnad, dels innebure en kränkning gent emot vederbörande kommuner, hvilka icke egde något inflytande på frågan om nämnda utskänkning, enär densamma ordnades genom förhandling mellan regementscheferna och länsstyrelserna, dels, i följd af att försäljning af de berusande dryckerna lemnade marketentaren större behållning än försäljning af icke berusande, ledde till att marketentaren sökte inskränka åtgången af de senare till förmån för utskänknigen af de förra, dels ock medförde, att marketentaren, för att betäcka afgiften till lägerkassan och öfriga omkostnader, måste åsätta de ifrågavarande dryckesvarorna oskäligt höga pris. Berörda utskänkning, i och för sig tjenande till att ådraga de värnpligtige onödiga utgifter, blefve genom sist omnämnda förhållande en verklig beskattning till förmån för lägerkassorna af de värnpligtige och den allmänhet, som besökte lägerplatserna.

Efter att hafva återgifvit en af svenska nykterhetsvänner antagen resolution angående utskänkning af vin och maltdrycker å lägerplatser, hänvisa vederbörande motionärer slutligen på den utvägen att vid upphäfvande af ölutskänknigen vid lägerplatserna bevilja rättighet till svagdricksförsäljning derstädes.

Obestridligt är, att den nu rådande försäljningen af alla slags malt-

drycker å lägerplatserna innebär en synnerligen stor fara för vår ungdoms nykterhet och sedlighet. Icke allenast med hänsyn härtill, utan i samband dermed äfven för främjande af ungdomens duglighet såväl i vapenöfning som i andra medborgerliga värf skulle det vara i hög grad förmånligt, om ifrågavarande försäljning blefve förbjuden eller åtminstone starkt begränsad. För närvarande synes det vara ändamålsenligast att främst söka undanröjda det slag af utskänkning, som enligt erfarenhetens vittnesbörd i stor utsträckning förleder till dryckenskap och berusning, nemligen den, som sker utom måltiderna. Kunde detta mål uppnås, skulle helt visst mycket vara vunnet för nykterhetens sak och för ungdomens sedliga uppfostran.

I betraktande af de maktmedel, som vederbörande befälhafvare ega till sitt förfogande, kan det icke lida något tvifvel, att de inskränkande bestämmelser, som för ändamålet blefve erforderliga, skulle utan större svårighet kunna på ett fullt effektivt sätt upprätthållas, hvilken förvisning styrkes af den erfarenhet, som vans, då år 1881 bränvinsförsäljning å lägerplatserna förbjöds. Sagnaden af en lagstadgad alkoholgräns mellan starkare och svagare maldrycker har härvidlag ringa eller ingen betydelse, då öfvervakandet af ett marketenteri måste vara ojemförligt lättare än öfvervakandet af hvarje annat försäljningsställe och det för öfrigt näppeligen läter kunna tänkas, att en marketenteriinnehafvare skulle genom underslef i detta hänseende våga trotsa den befälhafvare, af hvilken hans rörelse är helt och hållet beroende.

Då åtgärder i nu antydd rigtning måste anses icke allenast högeligen önskvärda, utan ock fullt genomförbara, får Riksdagen i anledning af motionerna anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida ej i marketenteri å lägerplats, der värnpligtige undergå vapenöfning, utskänkning af vin, öl och porter, der den ej sker i sammanhang med värdshusrörelse vid måltider till spisande gäster, må kunna undvaras och därför böra förbjudas, samt, i händelse det skulle visa sig, att så ej kan ske, och hinder för dylikt beslut möter, huruvida ej utskänkningen å dessa platser af vin och maldrycker lämpligen må kunna inskränkas.

Stockholm den 30 april 1902.

Med undersätlig vörndnad.